

آشنایی با «مؤسسه الفرقان للتراث الاسلامی»

مؤسسه

الفرقان للتراث الإسلامی

۱. آماده ساختن وسایل تحقیق در نسخه های خطی؛
 ۲. کوشش در حفظ و ترمیم نسخه های خطی؛
 ۳. تهیه وسایل برای فهرست کردن مجموعه هایی که تاکنون فهرست نشده است؛
 ۴. تهیه میکروفیلم از مخطوطاتی که به طریق عادی دست یافتن به آن دشوار است، و در اختیار دانشمندان قرار دادن آنها برای تحقیق؛
 ۵. ثبت کردن نسخه های خطی جهان در یک مرکز با وسایل تکنولوژی جدید؛
 ۶. چاپ و انتشار نسخه های خطی که دارای اهمیت تاریخی و علمی است؛
 ۷. برگزاری کنگره ها و سمینارها و سخنرانی های علمی به منظور ترغیب پژوهشگران برای شناسایی و تحقیق در نسخه های خطی؛
 ۸. به وجود آوردن کتابخانه ای مجهز به وسایل تحقیق و دعوت از اهل علم برای انجام طرح هایی که باید از منابع خطی هم استفاده شود.
- این مؤسسه از سال ۱۹۸۹ دو تن متخصص در شناسایی نسخ خطی را به ۸۰ کشور گسیل داشته که مشخصات مجموعه های نسخه های خطی اعم از آنهایی که فهرست شده و یا نشده، ثبت و ضبط کنند. این تحقیق تا سال ۱۹۹۲ پایان می یابد و در خلال همین زمان مؤسسه برای تعداد بسیاری از کتابخانه های خصوصی که تا کنون فهرست نشده فهرست تفصیلی آماده می سازد و شرکت انتشاراتی بریل واقع در لیدن از بلاد هلند عهده دار نشر این تحقیق در سه مجلد شده است.
- این مؤسسه بر طبق اولویت شروع به چاپ تحقیقی و نشر این نسخه های خطی می کند و گذشته از اینکه اسلوب و روش

نسخه های خطی آثار دانشمندان اسلامی نه تنها در بلاد اسلام و یا بلادی که اقلیت مسلمان در آن ساکن اند، بلکه در اروپا و آمریکا و ژاپن و استرالیا و حتی کشورهای آفریقای سیاه، به حد وفور یافت می شود و به ندرت کشوری را می توان یافت که مجموعه ای از نسخه های خطی در آن وجود نداشته باشد. این گنج سرشار و بحر زخار علم و معرفت که دین و آیین و فرهنگ و تمدن و سنن و رسوم و آداب ملل مسلمان در آن نهفته است اکنون با خطرهای گوناگونی مواجه گشته است. در بعضی از کشورها مانند کشورهای شبه قاره هند و پاکستان و بنگلادش و سیلان، عوامل جوئی نسخه های خطی را در معرض موربانه خوردگی و پوسیدگی قرار داده، در فلسطین اشغالی نسخه های خطی اسلامی همچون مصحفی در سرای زندیقان در انبارهای قفل زده نهان شده و مسلمان و غیر مسلمان به آن دسترسی ندارند، در ترکیه آن قدر نسخه های خطی فراوان است که نیروی انسانی موجود آنان، قادر بر فهرست نویسی و طبقه بندی و معرفی آنها نیست. در بسیاری از کشورهای اسلامی به جهت حوادث سیاسی و اجتماعی استفاده متقابل از نسخه های خطی موجود در آن کشورها متعسر بلکه متعذر است، و در برخی از کشورها به جهت تهاجم فرهنگ غربی به آن میراث گرانبها فقط به عنوان آثار باستانی می نگرند و استعمار به این نکته ندارند که هر نسخه ای خطی، «جهانی از علم است که در گوشه ای آرمیده است.»

احساس نیاز به این میراث علمی گرانبها برای استوار ساختن حیات معنوی، حفظ و نگهداری آن برای آیندگان و آسان گردانیدن مراجعه و بحث در آن موجب ایجاد مؤسسه ای در لندن به نام مؤسسه الفرقان برای احیای میراث علمی اسلامی گردید که در سال ۱۹۸۸ رسماً افتتاح شد و هدفهای زیر را وجهه همت خود قرار داد:

- دکتر صلاح الدین المنجد (کتابشناس مشهور و مدیر سابق مجمع المخطوطات العربیة قاهره)
- دکتر ناصرالدین الاسد (رئیس فرهنگستان علوم اسلامی اردن)
- دکتر عبدالهادی التازی (مشاور عالی علمی سلطان مراکش)
- پروفیسور مونتگمری وات (استاد اسلامشناسی دانشگاه ایدینبورو)
- دکتر سید حسین نصر (استاد اسلامشناسی دانشگاه جورج واشینگتن)
- در کمیته تخصص نیز دانشمندانی چند شرکت دارند از جمله:
- دکتر هانین (رئیس مؤسسه مطالعات شرقی آلمانی در بیروت)
- دکتر جان جاست ویتکام (مدیر مجله نفیس مخطوطات خاورمیانه که در بریل از بلاد هلند منتشر می شود)
- آقای ایرج افشار (محقق و کتابشناس مشهور ایرانی)
- خط مشی و سیاست گذاری علمی مؤسسه به دکتر سیدحسین نصر واگذار شده است و دکتر هادی شریفی در اداره مؤسسه ایشان را یاری می کنند.

نشانی مؤسسه الفرقان:

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation Eagle House,
High street, Wimbledon. London. SW 19 5EF
Tel: [44] (0) 181 944 1233
Fax: [44] (0) 181 944 1633

تحقیق علمی در آنها صورت می گیرد همه این نشریات مقدمه ای به زبان انگلیسی خواهد داشت تا دانشمندان جهان از اهمیت و ارزش محتوای این کتابها آگاه شوند.

مؤسسه از ۱۹۹۱ هر سال کنگره ای در سطح بین المللی تشکیل می دهد و متخصصان و آگاهان نسخ خطی را از اقطار عالم دعوت می کند تا نتیجه تجربه ها و آگاهیهای خود را در آن کنگره در معرض شور و بحث و گفتگو بگذارند.

برای مؤسسه عمارتی مجلد در یکی از نواحی لندن موسوم به ویمبلدون Wimbledon برگزیده شده که دارای کتابخانه ای منظم و مجهز به دستگاههای قرائت نسخ و سایر لوازم و ادوات تحقیقاتی است. هزینه مؤسسه از منبع مالی متعلق به آقای شیخ احمد زکی یمانی، وزیر نفت سابق عربستان سعودی، که برای این طرح وقف شده تأمین می شود.

اداره مؤسسه الفرقان به وسیله یک شورای بین المللی و یک کمیته تخصصی انجام می گیرد. در شورای مشورتی افراد زیر و چند تن دیگر شرکت دارند:

- دکتر اکمل الدین احسان اوغلو (رئیس مرکز پژوهش تاریخ و فرهنگ و هنر استانبول)
- دکتر جورج عطیه (مدیر بخش کتابهای اسلامی کتابخانه کنگره آمریکا)
- شیخ حمدالجاسر (لغوی مشهور جهان عرب و عضو مجمع اللغة العربیة قاهره)
- دکتر آن ماری شیمیل (استاد تصوف و عرفان اسلامی دانشگاه هاروارد)
- دکتر هانری دو فوشه کور (رئیس بخش ایرانشناسی دانشگاه پاریس)

فهرست انتشارات

در ذیل عناوین کتابهای منتشر شده مؤسسه جهت اطلاع علاقه مندان درج می شود:

Worldwide Survey of Islamic Manuscripts:
Inaugural Volume
(1991), 159pp, 1 873992 00 9, pb 12.00 £
World Survey of Islamic Manuscripts (Vols I-IV), edited by Geoffrey J Roper
vol I (1992): 569pp; vol II (1993): 724pp; vol III(1994): 716pp;
vol IV (1994): 489pp [£ 100 per volume], hp 400.00(set) £

Ālam, a translation of 'al- Al- Makhṭūṭāt
World Survey of Islamic al-Islāmiyyah fi
[IthĪyūbĪyā-al-BrāzĪ], 1 873 992 22 X, [£60
per by into Arabic, Abd al-Sattār al-Ḥalwajī
(expected 5 vols), vol I (1997):766pp
60.00(vol I) £ [volume], hb Manuscripts
The Significance of Islamic Manuscripts:
Proceedings of the Inaugural Conference of

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation,
edited by John Cooper
(1992), 181pp, 1 873992 05 X, pb 9.00 £
al-Islāmiyya:A al-Makhṭūṭāt māl al-mu'tamar
al-iftitāhī'Ahammiyyat li-mu'assasat
al-Furqān lil-turāth al-islāmi
(1992), 250pp, 1 873992 06 8, pb 10.00 £

Catalogue of Arabic Manuscripts in the SS Cyril & Methodius Library

Sofia, Bulgaria-Ĥadīth Sciences, compiled by Stoyanka Kenderova, and edited by Muhammad Isa Waley (1995), 491pp, 1 873992 08 4, hb 32.00 £

Fahras Makhṭūṭāt Maktabat Makkah al-Mukarramah

Ulūmih, [Islamic Manuscripts Handlists Series I: wa al-Qur'ān -Qism Asian Collections-Saudi Arabia] by Muhammad al-Ĥabīb al-Hīla (1994), 145pp, 1 873992 09 2, hb 18.00 £

Fahras Makhṭūṭāt Maktabat Makkah al-Mukarramah

-Qism al-Tārīkh, [Islamic Manuscripts Handlists Series II: Asian Collections-Saudi Arabia] by Muḥammad al-Ĥabīb al-Hīla (1994), 145pp, 1 873992 10 6, hb 18.00 £

d al-Maktabāt al-Khāṣṣah fi 'l-Yaman, Fihris Makhṭūṭāt Ba' [Islamic Manuscripts Handlists Series III: Asian Collections-Yemen] compiled by Abd Allāh Muḥammad al-Ĥibshi, and edited by Julian Johansen (1994), 506pp, 1 873992 12 2, hb 24.00 £

[Fihris] makhṭūṭāt Dār al-Wathā'iq al-Qawmiyyah al-Nijiriyyah bi Kādūnā vol. I [Islamic Manuscripts Handlists Series IV: African Collections-Nigeria] compiled by Baba Yunus Muḥammad, and edited by John Hunwick (1995), 357pp, 1 873992 13 0, hb 24.00 £

Fihris makhṭūṭāt Dār al-Wathā'iq al-Qawmiyyah al-Nijiriyyah bi Kādūnā vol. II [Islamic Manuscripts Handlists Series IX: African Collections-Nigeria] compiled by Baba Yunus Muḥammad, and edited by John Hunwick (1997), 360pp, 1 873992 25 4, hb 24.00 £

Fihris Makhṭūṭāt Markaz Aḥmad Bābā lil-Tawḥīq wa-'l-Buḥūth

al-Tārīkhīyah bi Tunbuktū, vol. I [Islamic Manuscripts Handlists Series V: African Collections-Mali], compiled by Sidi Amar Ould Ely, and edited by Julian Johansen (vol. I in a six-volume set) (1995), 592pp, 1 873992 14 9, hb 24.00 £

Fihris Makhṭūṭāt Markaz Aḥmad Bābā lil-Tawḥīq wa-'l-Buḥūth al-Tārīkhīyah bi Tunbuktū, vol. II [Islamic Manuscripts Handlists Series VI: African Collections-Mali], compiled by Librarians of the Centre, Abd'Abbās (vol. II in a six-volume set) and edited by 'al-Muḥsin al- (1996), 680pp, 1 873992 20 3, hb 24.00 £

Fihris Makhṭūṭāt Markaz Aḥmad Bābā lil-Tawḥīq wa-'l-Buḥūth al-Tārīkhīyah bi Tunbuktū, vol. III [Islamic Manuscripts Handlists Series X: African Collections-Mali], compiled by Librarians of the Centre, Abd'Abbās (vol. III in a six-volume set) and edited by 'al-Muḥsin al- (1996), 866pp, 1 873992 26 2, hb 24.00 £

The Codicology of Islamic Manuscripts: Proceedings of the Second Conference of Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, edited by Yāsin Dutton (1995), 160pp, 1 873992 15 7, pb 9.00 £

Dirāsāt 'tibārāt al-Māddah wa-al-Bashar: al-Makhṭūṭāt al-Islāmiyyah bayna I māl al-mu'tamar al-thāni li-mu'assasat A 'al-Furqān lil-turāth al-islāmi, edited by Rasheed el-Enani (1997), 227pp, 1 873992 21 1, pb 12.00 £

Abd al-Qādir Taqī al-Din 'Abbās al-Maqrīzī's Aḥmad ibn 'Alī ibn 'Abū al-tibār fi dhikr al-khiṭaṭ "Musawwadat Kitāb

edited by Ayman Fuad Sayyid (1995), 664pp, 1 873992 16 5, hb 24.00 £

Fihris Makhṭūṭāt Maktabat al-Masjid al-Aqsā: al-juz' al-thālith, compiled by khidr ibrahīm Salāmah (1996), 252pp, 1 873992 17 3, hb 20.00 £

Les mathématiques infinitésimales du IXe au XIe siècle, vol I

Fondateurs et Commentateurs: Banū Mūsā, Ibn Qurra, Ibn Sinān, al-khāzin, al-Qūhī, Ibn al-Samh, Ibn Hūd, by Roshdi Rashes [vol I in a 3-volume set] (1996), 1, 125pp, 1 873992 18 1, hb 80.00 £

Les mathématiques infinitésimales du IXe au XIe siècle, vol II

Ibn al-Haytham [Travaux en mathématiques infinitésimales], by Roshdi Rashed (1993), 598pp, 1 873992 07 6, hb [vol II in a 3-volume set] 80.00 £

The Conservation and Preservation of Islamic Manuscripts:

Proceedings of the Third Conference of Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, edited by Yusuf Ibish, co-edited by George Atiyeh (1996), 160pp, 1 873992 19 X, pb 12.00 £

Fihris Makhṭūṭāt Shinqit wa-Wādān, [Islamic Manuscripts Handlists Series VII: African Collections-Mauritania], compiled by Aḥmad Wuld Muḥammad Yaḥyā, and edited by Ulrich Rebstock (1996), 500pp, 1 873992 23 8, hb 24.00 £

Fihris Makhṭūṭāt Maktabat al-Shaykh Mūr Mbay Sisi

wa-Maktabat al-Hājj Mālik Sih wa-Maktabat al-Shaykh Ibrāhīm Niyās fi al-Singhāl, [Islamic Manuscripts Handlists Series VIII: African Collections-Senegal], compiled & edited by Ousmane Kane, (1997), 482pp, 1 873992 24 6, hb 24.00 £